

ВИСНОВОК

антикорупційної експертизи проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо узгодження законодавства у сфері оренди та приватизації державного та комунального майна»

Картка проекту

Суб'єкт права законодавчої ініціативи: народні депутати України (Наталуха Д.А., Мовчан О.В., Приходько Б.В. та інші)	Мета проекту Закону – удосконалення окремих етапів передачі державного та комунального майна в оренду та приватизації такого майна, що надасть змогу зробити процес більш зручним та ефективним	Проект Закону (реєстр. № 6102-д від 13.02.2023)
--	---	---

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами антикорупційної експертизи проекту Закону Національне агентство ідентифікувало корупціогенні фактори, наявність яких обумовлює потребу в його суттєвому доопрацюванні, зокрема:

встановлення умов для припинення договору оренди у непрозорий спосіб; надмірне застосування оціночних понять при визначенні об'єктів як таких, що підлягають приватизації, а також при використанні коштів, що надійшли від приватизації окремого державного та комунального майна.

Опис виявлених корупціогенних факторів

1. Нечітка, з порушенням принципу юридичної визначеності, регламентація прав, обов'язків чи відповідальності юридичних та фізичних осіб у будь-якій сфері правового регулювання

Змінами до ст. 24 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» (далі – Закон) пропонується встановити, що договір оренди припиняється, зокрема, у разі, якщо орендар допустив прострочення сплати орендної плати на строк більше трьох місяців або сумарна заборгованість з орендної плати більша ніж плата за три місяці (*на вимогу орендодавця*).

Тобто розірвання договору оренди є правом, а не обов'язком орендодавця, майно якого є державною або комунальною власністю та по відношенню до якого було допущено прострочення сплати орендної плати.

Зазначене містить корупційні ризики та може бути причиною неефективного управління відповідними об'єктами.

Рекомендація НАЗК:

у змінах до ст. 24 Закону слова «на вимогу орендодавця» виключити.

2. Використання правових конструкцій оціночного характеру

2.1. Проектом Закону пропонується ч. 6 ст. 2 Закону доповнити положеннями, згідно з якими Кабінет Міністрів України може встановити особливості оренди рухомого та нерухомого майна, що належить державним і комунальним закладам освіти, *яке не використовується в діяльності таких закладів* протягом більше ніж трьох років поспіль.

Однак застосування формулювання «не використовується в діяльності таких закладів» сприяє встановленню суб'єктивного підходу при визначенні особливостей оренди державного та комунального майна, що, у свою чергу, містить корупційні ризики.

До того ж запропоновані зміни суперечать абз. 1 ч. 6 ст. 2 Закону, відповідно до якого галузеві особливості оренди державного та комунального майна можуть встановлюватися *виключно законами*.

Як наслідок, прийняття запропонованих проектом Закону змін створить колізію з чинною редакцією ч. 6 ст. 2 Закону.

Рекомендація НАЗК:

зміни до ч. 6 ст. 2 Закону виключити.

2.2. Проектом Закону пропонується у ст. 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» передбачити зміни, відповідно до яких майно державних і комунальних закладів освіти та державних і комунальних закладів охорони здоров'я, *яке більше трьох років не використовується* в освітній діяльності або для надання медичної та/або реабілітаційної допомоги або послуг з медичного обслуговування населення (медичних послуг), належить до об'єктів, що підлягають приватизації.

Однак застосування конструкції «більше трьох років не використовується» не дає змоги встановити чіткі критерії та правові підстави для кваліфікації цих об'єктів як таких, що підлягають приватизації, що є порушенням принципу правової визначеності.

Зазначене може призвести до корупційних зловживань при оренді та приватизації державного і комунального майна.

Аналогічні зауваження стосуються і змін до ст. 80 Закону «Про освіту» та до ст. 16 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Рекомендації НАЗК:

зміни до ст. 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» в частині доповнення після абзацу другою частини третьою новим абзацом виключити;

зміни до ст. 80 Закону України «Про освіту» та до ст. 16 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» виключити.

2.3. Проектом Закону пропонується внести зміни до ст. 5 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового

комплексу», встановивши, серед іншого, що *частина коштів*, які надійшли від приватизації майна Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та організацій, що віднесені до їх відання, *можуть* спрямовуватись на фінансування витрат, пов'язаних з реалізацією майна, та виконання їх статутних завдань у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Запропоноване регулювання, по-перше, не містить чітко визначеної норми щодо того, яка саме «частина коштів, що надійшла від приватизації майна» може бути використаною для фінансування відповідних напрямів; по-друге, застосування слова «можуть» визначає запропоновані положення як результат суб'єктивного рішення.

Отже, застосування зазначених оціночних понять призведе до надмірного використання суб'єктивних підходів при реалізації положень проекту Закону та збільшить корупційні ризики при використанні коштів від приватизації відповідного майна

Рекомендація НАЗК:

у змінах до ст. 5 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» чітко визначити механізм використання коштів, що надійшли від приватизації майна Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та організацій, що віднесені до їх відання.

Висновок:

проект Закону містить корупціогенні фактори та потребує доопрацювання.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ